

Sygn. akt: I C 1010/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Szurka
Protokolant:	protokolant Magdalena Korcył

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2021 r. w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w R.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 27 czerwca 2008 roku, w sprawie o sygnaturze III K 213/08, w zakresie jego punktu 3 (trzeciego) w całości,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 7.417 zł (siedem tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, w którym je zasądzono, do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 1010/20

UZASADNIENIE

Powódka, A. S., wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 26 czerwca 2008 r. sygn. akt III K 213/08 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 11 czerwca 2010 r. w zakresie pkt 3 wyroku – w całości z uwagi na upływ terminu przedawnienia oraz o zasądzenie od pozwanej spółki, (...) S.A. z siedzibą w R., na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż wyrokiem z dnia 27 czerwca 2008 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, III Wydział Karny w pkt 3 wyroku zobowiązał powódkę do zapłacenia pozwanemu kwoty 100.555,01 zł tytułem naprawienia szkody. Podano, iż w dniu 7 października 2020 r. przeciwko powódce (dłużnicze) wszczęto postępowanie egzekucyjne. Powódka opiera swoje żądanie na zarzucie przedawnienia. Podniosła, iż nie można wykonać kary jeżeli od uprawomocnienia się wyroku skazującego upłynęło lat 10. Przepisy te stosuje się odpowiednio do środków karnych, środków karnych, środków kompensacyjnych oraz przypadku. Wyrok uprawomocnił się dnia 4 lipca 2008 r. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli

zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne. W ocenie powódki, zdarzeniem prowadzącym do wygaśnięcia zobowiązania jest upływ terminu przedawnienia roszczenia.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż jego zdaniem roszczenie nie jest przedawnione. Podniósł, iż do przedawnienia roszczenia stwierdzonego wyrokiem karnym nie mają zastosowania przepisy kodeksu karnego. W jego ocenie, do obowiązku naprawienia szkody orzeczonej wyrokiem karnym powinny mieć zastosowanie przepisy o przedawnieniu, przerwaniu przedawnienia i zawieszeniu przedawnienia uregulowane w kodeksie cywilnym. Pozwany podniósł, iż obowiązek naprawienia szkody uregulowany w art. 72 § 2 k.k. nie zawiera się w katalogu wskazanych przez ustawodawcę w art. 103 § 2 k.k., gdyż nie jest ani środkiem karnym, które zostały skatalogowane w Rozdziale V Kodeksu Karnego, ani środkiem kompensacyjnym, które zostały wyliczone w Rozdziale Va Kodeksu Karnego, ani przypadkiem. Strona pozwana zaznaczył, iż nie można dokonywać wykładni rozszerzającej i domniemywać, że w katalogu wymienionym w art. 103 § 2 k.k. zawierają się inne niewymienione tam środki, w tym środki probacyjne. W ocenie pozwanego, przerwał on bieg terminu przedawnienia, składając do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lipnie wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego z dnia 24 sierpnia 2010 r. Postępowanie to zostało umorzone jako bezskuteczne postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2011 r.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą pod obecną firmą (...) Spółka Akcyjna, wcześniej jako (...) S.A.

/dowód: odpis KRS - k. 30-33 akt/

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2008 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy III Wydział Karny, w sprawie sygn. akt III K 213/08, w pkt 3 wyroku na podstawie art. 72 § 2 k.k. zobowiązał powódkę (poprzednie nazwisko T.) do zapłacenia pozwanemu w okresie próby kwoty 100.555,01 zł tytułem naprawienia szkody. W punkcie 1 i 2 tego wyroku powódka, jako oskarżona w sprawie karnej, została skazana na karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres próby wynoszącym trzy lata. Wyrok uprawomocnił się dnia 4 lipca 2008 r. Klauzula wykonalności co do punktu 3 została mu nadana w dniu 11 czerwca 2010 r.

/dowód: odpis wyroku z dnia 27 czerwca 2008 r. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy III Wydział Karny, w sprawie sygn. akt III K 213/08 - k. 11-12 akt/

W dniu 7 października 2020 r. przeciwko powódce wszczęto postępowanie egzekucyjne, które prowadzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Nakle nad Notecią S. H., sygn. akt Km 1578/20. Wcześniej, pismem z dnia 24 sierpnia 2010 roku, powód złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w zakresie punktu 3 wyroku karnego, które zostało umorzone postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2011 roku wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, w sprawie egzekucyjnej Km 2420/10.

/dowody: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji - k. 5-6 akt, akta egzekucyjne sygn. akt Km 1578/20 - załącznik do akt, odpis wniosku wraz z postanowieniem w sprawie Km 2420/10 – k. 34-36 akt/

W sprawie karnej wobec powódki nie zarządzono wykonania kary warunkowo zawieszanej.

/dowód: pismo Sądu Rejonowego w Bydgoszczy w sprawie III K 213/08 – k. 61 akt/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, które nie budziły wątpliwości Sądu, a które to nie były kwestionowane przez żadną ze stron pod względem ich autentyczności, jak i prawdziwości zawartych w nich informacji. Dowody te jednocześnie stanowiły wystarczający materiał dowodowy do rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Powódka wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 26 czerwca 2008 r. sygn. akt III K 213/08 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 11 czerwca 2010 r. w zakresie pkt 3 wyroku – w całości z uwagi na upływ terminu przedawnienia. Wobec tak sformułowanego żądania pozwu stwierdzić należy, iż podstawą żądania powódki był art. 840 k.c.

Stosownie do treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Wskazuje się, iż zdarzeniami, o których mowa w tym przepisie są wszelkie zdarzenia wywołujące taki skutek na gruncie prawa cywilnego materialnego (np. spełnienie świadczenia, potrącenie, odnowienie, przyjęcie innego świadczenia przez wierzyciela w zamian za objęte tytułem, niemożność świadczenia, zwolnienie z długu). Ponadto są to wszelkie zdarzenia wywołujące na gruncie prawa cywilnego taki skutek, że zobowiązanie objęte tytułem nie może być egzekwowane (np. odroczenie terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty oraz przedawnienie).

W ramach badania zakresu przesłanek z komentowanego wyżej przepisu, które mogą skutkować pozbawieniem wykonalności tytułu wykonawczego Sąd pragnie zwrócić uwagę na przepis art. 76 § 1 k.k., odnoszącego się do zatarcia skazania w przypadku orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Zgodnie z jego treścią skazanie ulega zatarciu z mocy prawa z upływem 6 miesięcy od zakończenia okresu próby. W przedmiotowej sprawie nie ma wątpliwości co do tego, że zarówno okres próby, jak i 6 miesięcy od zakończenia tego okresu, upłynęły, gdyż wyrok nakładający na powódkę zobowiązanie do naprawienia szkody zapadł w dniu 27 czerwca 2008 r. Przy czym w orzecznictwie podnosi się, iż z treści art. 76 § 2 k.k. wynika w sposób jednoznaczny, iż nie odnosi się on do obowiązku naprawienia szkody, orzeczonego na podstawie art. 72 § 2 k.k. Niewykonanie obowiązków związanych z okresem próby, o których mowa w art. 72 § 1 i 2 k.k., nie ma wpływu na wydłużenie okresu zatarcia skazania (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. akt II AKz w 1745/16, LEX nr 2242137).

Wobec powyższego Sąd rozstrzygający przedmiotową sprawę doszedł do przekonania, iż skazanie z mocy samego prawa uległo zatarciu. Konsekwencją tego jest - zgodnie z treścią art. 106 k.k.- uznanie skazania za niebyłe, co oznacza, że powoływanie się na wyrok skazujący jest niedopuszczalne. Wyrok skazujący to nie tylko orzeczenie o winie, ale również zawarte w nim rozstrzygnięcia, będące tego następstwem (kary, środki karne, środki związane z oddaniem sprawcy próbie, itd.) i ściśle z sobą powiązane. Co więcej, obowiązek naprawienia szkody orzeczony w trybie art. 72 § 2 k.k. nie stanowi samodzielnego bytu. Może być orzeczony tylko w przypadku zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary, stanowi środek związany z poddaniem sprawcy próbie. Wskazuje na to tytuł rozdziału VIII kodeksu karnego, w którym przepis ten został zamieszczony. Treść tego przepisu, ale również innych przepisów kodeksu karnego (por. art. 75 § 2 k.k., art. 75a § 1 k.k.) dowodzi, że określony w nim środek w postaci zobowiązania do naprawienia szkody nie jest tożsamy ze środkami kompensacyjnymi, o jakich mowa w rozdziale Va kodeksu karnego, w tym z obowiązkiem naprawienia szkody z art. 46 k.k. Z chwilą zatarcia skazania nie funkcjonuje w porządku prawnym wyrok skazujący, który zawierał m.in. rozstrzygnięcie o obowiązku z art. 72 § 2 k.k. Oznacza to brak tytułu egzekucyjnego, któremu można by nadać klauzulę wykonalności według przepisów k.p.c. (vide powołane wyżej postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 listopada 2016 roku w sprawie II AKz w (...)). Takie samo stanowisko zostało wyrażone w głosie M. S. do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie I KZP 31/09, zgodnie z którym po upływie okresu z art. 76 § 1 k.k. nie jest możliwe nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi w zakresie obowiązku orzeczonego na podstawie art. 72 § 2 k.k. – wyrok skazujący obejmujący czyn, co do którego nastąpiło już zatarcie skazania, traci status tytułu egzekucyjnego w zakresie zawartych w nim rozstrzygnięć, które nadają się do egzekucji w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, z wyjątkiem środka karnego orzeczonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. Z tych też względów, wobec takiej oceny charakteru orzeczonego

środka, który stanowi środek probacyjny, związany z poddaniem sprawcy próbie, nieuzasadnione były twierdzenia pozwanego o możliwości odpowiedniego zastosowania co do niego przepisów cywilnych w zakresie przedawnienia i przerwy przedawnienia, jak również możliwość odpowiedniego zastosowania art. 103 k.k., jak wносиła powódka. Zauważyć przy tym należy, że sąd karny nie zarządził wykonania kary warunkowo zawieszanej. W związku z tym doszło do skutecznego i z mocy prawa zatarcia skazania, co obejmuje także orzeczenie z punktu 3 wyroku karnego.

W ocenie Sądu, zostały spełnione przesłanki, określone w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., pomimo wskazania przez powódkę innej podstawy szczególnej z Kodeksu karnego, jednak w oparciu o wskazany wyżej przepis Kodeksu postępowania cywilnego, co było przedmiotem żądania pozwu i badania Sądu cywilnego. Zatem żądanie powódki pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego było zasadne. Przede wszystkim w świetle powyższych rozważań, stwierdzając, iż skazanie uległo zatarciu, a wyrok uznaje się za niebyły, należy przyjąć, iż nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło. Warto podkreślić, iż Sąd nie miał wątpliwości co do faktu zatarcia skazania, którego podstawą był wyrok z dnia 27 czerwca 2008 r. Sądu Rejonowego w Bydgoszczy III Wydział Karny, w sprawie sygn. akt III K 213/08, skoro następuje ono z urzędu i wobec informacji sądu karnego o braku zarządzenia wykonania kary. W tej sytuacji nie można wykluczyć prawa pozwanego do dochodzenia odszkodowania na innej podstawie, z powołaniem na przepisy prawa cywilnego, jednak nie z podstawy, wynikającej z wyroku, który uległ zatarciu w zakresie także środka probacyjnego.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 76 k.c. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 27 czerwca 2008 r., w sprawie o sygnaturze akt III K 213/08, w zakresie jego pkt 3, w całości (punkt 1 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (punkt 2 wyroku). Na koszty procesu w kwocie 7.417 zł zasądzone od pozwanego na rzecz powódki złożyły się: 2.000 zł – opłata od pozwu, 5.400 zł – koszty zastępstwa procesowego oraz 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa.